

Предложения от гражданските организации – членове на Национална Коалиция „Интелект” за гарантиране на изпълнението на НСИР 2014 – 2020

Поради изключителната обществена значимост на интеграцията на ромското етническо малцинство и липсата на съществен напредък по изпълнението на Националната Стратегия за Интеграция на Ромите 2012 – 2020 (НСИР), правителството спешно трябва да предприеме поредица от структурни и функционални реформи, с които да обезпечи прозрачен и демократичен процес при изпълнението на НСИР на всички нива и да гарантира резултати и ефекти от изпълнението на Стратегията.

Към настоящия момент има приета НСИР, одобрена с Решение на Народното Събрание, но липсва или не е достатъчно добре конкретизиран органът на изпълнителната власт с необходимите правомощия да реализира основните функции по управление на политиката за интеграция на ромите. В тази връзка, искаме да обърнем внимание, че основните функции по управление включват: ръководене, организиране, планиране, координиране, консултиране и контрол. Единствената организирана и реализирана донякъде функция от управлението на интеграционната политика досега е консултативната, поради наличието на изграден Националният Съвет за Сътрудничество по Етническите и Интеграционни Въпроси (НССЕИВ), в рамките на който през 2013 г. е създадена Комисия за изпълнение на НСИР. НССЕИВ е консултативен и координационен орган, създаден да подкрепи Министерски Съвет в разработването и провеждането на държавната политика по етническите и интеграционните политики и в никакъв случай няма мандат за всички функции по управлението на политиката за интеграция на ромите.

Друг дефицит, който смятаме, че спъва ефективната реализация на НСИР, е липсата на съответна администрация на централно ниво, която компетентно да подкрепя органа на изпълнителната власт при управлението на политиката за интеграция на ромите.

При прегледа на Правилника за устройството и дейността на НССЕИВ, прави впечатление, че Секретариатът на Националния Съвет, създаден първоначално да осигурява дейността на Съвета в информационно, аналитично, административно и техническото отношение, в последствие през годините получава допълнителни отговорности, без да се осигурят подходящи мандат, ресурси и компетенции на неговите служители. Например, през 2013 г. на Секретариата на Националния Съвет се вменява:

- да изпълнява функциите на координираща структура на дейността на административните структури на национално ниво във връзка с формулирането, изпълнението, мониторинга и оценката на интеграционната политика;
- да бъде Национална контактна точка по Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020) и осъществява мониторинга на мерките по изпълнение на политиката за равноправно интегриране на ромите в българското общество и докладва на Националния съвет за напредъка;
- да осъществява подготовката, внасянето и одобряването на позиции, анализи, доклади, информации и други документи в областта на етническите въпроси във връзка с участието на Република България в работата на институции, работни групи, комитети и форуми на Съвета на Европейския съюз, Европейската комисия, Съвета на Европа, Организацията на обединените нации и др. и участието в тях със свои представители

(съгласно Постановление № 85 на Министерския съвет от 2007 г. за координация по въпросите на Европейския съюз).

На трето място, трябва да се отчете още един пропуск, който пречи за изпълнението на НСИР, а именно – липсващите административни звена в рамките на отделните министерства, отговорни за реализирането на отделните приоритети на Стратегията. В най-добрия случай, в момента всяко министерство е определило ресорен заместник-министър, който да участва в НССЕИВ, но това далеч не е достатъчно, за да се изпълнят заложените цели и приоритети на стратегията, след като не е ясно обозначена функционалната структура, натоварена да изработва и реализира годишни оперативни планове за изпълнение на НСИР.

Ситуацията с обезпечаването на подходяща администрация на регионално и местно ниво се повтаря: в най-добрия случай на тези нива са създадени консултативни органи, в повечето случаи формални и неефективни, и един или двама служители са натоварени с изпълнението на местните стратегии и планове за интеграция. Съответните служители се чувстват пренатоварени, тъй като имат свои основни отговорности и не са редки случаите, когато просто формализират работата по изпълнението на местните интеграционни планове.

Имайки предвид гореописаните недостатъци, свързани с управлението на политиката за интеграция, ние правим следните мотивирани предложения:

1. Да се определи/ създаде орган на изпълнителната власт с подходящ мандат за осъществяване на ръководна функция по изпълнението на политиката за интеграция на ромите, в това число и на НСИР 2012-2020. Този орган да изпълнява и функцията на Национална Контактна Точка на НСИР.

1.1. Целта на този орган е да реализира цялостното управление на изпълнението на НСИР, междусекторните интервенции и приоритет Върховенство на закона и антидискриминация от НСИР, който в настоящия момент не се изпълнява от ресорен държавен орган.

1.2. Основни функции на този орган:

- Организира, планира, координира, мониторира и прави оценка на изпълнението на политиката по интеграция на ромите, в това число и на НСИР 2012-2020;
- Поддържа комуникация с отговорните звена/отдели/служители от отделните министерства, областните управи и общините;
- Разработва и изпълнява подходяща комуникационна стратегия;
- Реализира междусекторни интервенции, в това число реализира превантивни и промоционални дейности по антидискриминация/антирасизъм; сезира съответни органи (КЗД, Главна прокуратура, СЕМ и др.) при слове на омраза и насаждане на етническа нетърпимост между гражданите; реализира дейности по промоциране на върховенство на закона;

1.3. Дейността на този орган да бъде подсигурана с подходяща по брой и компетенции администрация на централно и регионално ниво.

2. Считаме, че е необходимо да се предприемат още действия за оптимизиране на консултативния процес на органа на изпълнителната власт, натоварен с управлението на политиката по интеграция на ромите, с всички заинтересовани страни. В тази връзка, препоръчваме да се отдиференцира Съвет за Интеграция на Ромите (СИР), насочен към осигуряване на широко гражданско участие, подобряване на възможностите за активна консултативна и експертна работа в рамките на Съвета и формализиране на статута на

решенията, които приема Съветът, с оглед осигуряване на тяхната значимост. Считаме, че широкото и активно гражданско участие е необходимо с цел да се осигури платформа за съобразяване с приоритетите на ромската общност и гражданското общество на местно и централно ниво, като консултативният процес се превърне в активна дейност, вместо да е формален процес.

Съобразено с това, представяме на вниманието Ви следните и структурни предложения:

2.1. Членството на гражданските организации в Съвета да бъде осигурено на по-широка основа, като не се поставят ограничения пред организациите, свързани с продължителността на тяхното съществуване или профилите им, съгласно техните устави и по този начин се даде възможност на гражданските организации на местно и национално ниво да участват активно в работата на Съвета.

2.2. Възможността граждански организации да заявяват участие в Съвета за интеграция на ромите да не бъде ограничена със срокове; вместо това да има възможност организациите да заявяват участие през цялата календарна година, като заявленията им се приемат текущо и се разглеждат на съответното следващо заседание на СИР.

2.3. Националната Контактна точка в качеството си на орган на изпълнителната власт, натоварен с управлението на политиката за интеграция на ромите, да създава в рамките на СИР експертни работни групи, като включва в тях организации, съгласно тяхната компетентност и подходящ експертен профил, капацитет за активно участие и ниво на представителство на местните ромски общности. Работните групи да заседават периодично и взимат решения по въпроси от съответния профил, заедно с представителите на държавната администрация и академичните среди.

2.4. Координационната функция по осъществяването на Национална стратегия на Република България за интеграция на ромите да се осъществява от Националната контактна точка, а СИР да осъществява консултативната дейност в рамките на мандата и правомощията си и в съответствие с принципите за добро партньорство, гарантиращо прозрачност, диалог и чуваемост между страните.

2.5. Председателят на Националния съвет по етническите и интеграционни въпроси е председател и на СИР, като се избира Заместник – председател на СИР от гражданската квота, който да бъде назначен с качеството съветник и дейността му да бъде ресурсно обезпечена.

2.6. Да се осигури ресурсно обезпечаване на участието на членовете на Националния съвет от гражданската квота в заседанията на Съвета.

Във връзка с оптимизиране на работата на СИР и ефектите от нея предлагаме:

2.7. Целта на СИР е да подкрепи държавата при реализирането на НСИР и да създаде условия за вземане на решения по въпросите на интеграцията на ромите след консултации и в сътрудничество с представителите на ромските организации.

2.8. Сътрудничеството и консултациите задължително се осъществяват при изготвянето и приемането на:

-нормативни актове,

-програми,

-проекти,

-становища и др. , имащи отношение към политиката за интеграция на ромите.

2.9. В устройствен правилник на този орган ясно да се определят стандарти и критерии на консултативния процес и сътрудничеството между органите на властта и гражданските организации, за да се осигури паритет и чуваемост на предложенията на гражданските организации.

2.10. Основни функции на този орган:

- Обсъжда и дава становища по годишните планове и отчети на органите на изпълнителната власт, отговорни за изпълнението на НСИР;
- Участва в съгласувателните процедури по изготвяне на предложения за изменения на нормативни и поднормативни актове, свързани с осъществяването на Националната стратегия за интеграция на ромите /2012 – 2020/.
- Организира и осъществява дебат по стратегически въпроси, отнасящи се до политики, състояние и други въпроси, свързани с ромското етническо малцинство в България;
- Дава становища относно избора на Ръководители на специализирани органи на изпълнителната власт, отговорни за изпълнението и мониторинга на НСИР;
- Участва със свои представители в комисии, провеждащи конкурс за избор на експертния състав на специализирани органи на изпълнителната власт, отговорни за изпълнението и мониторинга на НСИР;

3. Към съответните ресорни министерства - МОМН, МЗ, МТСП, МРРБ и МК и техните регионални подразделения – да се създадат специализирани административни структури (дирекции, отдели), които да са пряко ангажирани с изпълнението на съответните приоритети и политики на НСИР и да извършват вътрешноинституционалната координация.

4. Да се създаде Държавна комисия за контрол по изпълнението на НСИР.

4.1. Целта на този орган е да реализира цялостен мониторинг и оценка на постигнатите резултати и ефекти от НСИР.

4.2. Структура: според Закона за администрацията, но при всички случаи да е съставен от малък централен експертен екип и регионални представители;

4.3. Основни функции:

- Разработва и прилага система от индикатори след обсъждане в Съвет за НСИР;
- Разработва и прилага система за текущ мониторинг на изпълнението на НСИР;
- Изготвя аналитични годишни доклади, съдържащи оценка на напредъка, становища и препоръки;
- Издава административни актове и препоръки към министерства, Председател на държавна агенция и местни власти във връзка с постигнатите резултати и ефекти по НСИР.

5. Предлагаме в гореизброените структури да работят предимно специалисти – роми, назначени след провеждането на ясни и прозрачни конкурсни процедури. Убедени сме, че по този начин ще се реализира на практика заявеното в НСИР намерение за активно участие на ромите във всеки етап от създаването, изпълнението, наблюдението и оценката на политиките на всички нива .

Надяваме се с направените предложения не просто да се подобри процесът на изпълнение на НСИР, а да се гарантират постигане на резултати, водещи до въздействия, ефекти и реални социални промени. Също така, се надяваме с обособяването на отделни структури за НСИР, да се облекчи и ясно обособи консултативният процес по етническите въпроси въобще, а не само на ромското малцинство.